

Nämndsbudget 2024

Förskolenämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Nämndens ansvar	4
Plan för verksamheten	6
Utveckling av nämndens verksamhet.....	6
Förskolans uppdrag	6
Förskolans planeringsförutsättningar.....	7
Barns uppväxtvillkor.....	8
Kompetens och ledning.....	8
Befolkningsutveckling och årsvariation.....	9
Kapacitet och lokalbehov	10
Digitalisering.....	11
Budgettilldelning, resursfördelning och bidrag på lika villkor.....	12
Nämndens prioriteringar.....	12
Likvärdig förskola.....	12
Stärka kompetensförsörjningen.....	13
Stärka ledning och styrning.....	15
Stärka förutsättningarna för barns rätt till stöd, språkutveckling och värdegrundsarbetet.....	16
Samverkan för likvärdiga uppväxtvillkor	17
Plan för ekonomin.....	19
Volymer	19
Intäkter och kostnader.....	20
Grundbelopp.....	23
Budget för kommunala förskolor.....	24
Hantering av kommunfullmäktiges effektiviseringskrav	25
Resultaträkning.....	26
Investeringsram.....	26

Bilagor

Bilaga 1: Grundbelopp till förskolor och pedagogisk omsorg 2024

Bilaga 2: Regler för ersättning till kommunala och fristående förskolor och pedagogisk omsorg

Bilaga 3: Specifikation av grundbelopp 2024

Sammanfattning

Uppväxtvillkoren i Malmö ställer särskilda krav på arbetet för att möta alla barn med en god och likvärdig förskoleverksamhet. Den kommunala förskolan når de allra flesta barnen, vilket gör förskolenämndens grunduppdrag till en kompensatorisk kraft i stadens arbete för att skapa goda, trygga och jämlika uppväxtvillkor. Detta kräver dock att förskolorna har rätt förutsättningar kring kompetens, arbetsmiljö, ledning och lokaler för att kunna omsätta skollag och läroplan i det dagliga arbetet

Den senaste uppföljningen av måluppfyllelsen konstaterar att formell och hög kompetens hos medarbetarna på förskolorna samt god ledningsförmåga hos den lokala ledningen är avgörande förutsättningar för att varje barn ska få den utbildning som barnet har rätt till. Samtidigt visar nämndens uppföljningar att andelen förskollärare i kommunens förskolor är fortsatt låg jämfört med riket och andra storstäder, och att tillgången fortsätter att variera mellan stadens förskolor. Även om andelen barnskötare med formell utbildning ökat de senaste åren kvarstår arbete för att stärka kompetensen i denna yrkesgrupp. Även här varierar kompetensen mellan förskolorna. Vidare brister i vissa fall kvaliteten i förhållande till läroplansuppdraget och detta kan även sammanfalla med stadens bostadssegregation och socioekonomiska struktur.

Under 2024 fortsätter det strategiska arbetet på huvudmannanivå för att skapa förutsättningar för stärkt kvalitet och ökad likvärdighet för barnen på kommunens förskolor. Detta med utgångspunkt i vägvalet mot en styrning och ett sätt att organisera verksamheten för att rikta resurser och stödjande funktioner till de delar där behoven är som störst. Arbetet är en viktig del i säkerställandet av barns rätt till utbildning enligt barnkonventionen. Förskolenämnden fortsätter att prioritera insatser för att stärka både kompetensförsörjningen, ledning och styrning och förutsättningarna för enheterna kopplat till det läroplansbaserade arbetet med barns rätt och stöd, språkutveckling och värdegrund.

Statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder är ett viktigt tillskott och medger kontinuitet i ett antal insatser under 2024. Merparten av statsbidraget budgeteras som en intäkt till de kommunala förskolorna för likvärdighetsinsatser. Vidare möjliggörs fortsättning av kompetensteam och kompetenshöjande insatser kopplat till språkutveckling.

Samverkan är ett viktigt ledord i det fortsatta arbetet med likvärdiga förutsättningar och trygga uppväxtvillkor. Det gäller såväl i arbetet med att skapa förutsättningar för förskolornas uppdrag enligt läroplan och skollag som när det gäller mötet med barn och familjer på andra arenor i staden. Förskolenämnden fortsätter att prioritera arbetet i bred samverkan på familjecentraler och i öppen förskola, samt tillsammans med civilsamhället. En viktig del handlar om att nå familjer vars barn inte deltar i förskoleverksamhet och fokuserar på att nå ut i områden där inskrivningsgraden i förskola är lägre.

År 2024 räknas nämndens budgetram upp för ökade kostnader med 3,7 procent samtidigt som nämnden åläggs ett effektiviseringskrav med 1 procent. Antalet barn 1–5 år prognostiseras bli 269 färre än 2023 och kommunbidraget minskas därmed med 37,7 mnkr. Grundersättningen ökar med totalt 2 522 kronor per plats, eller 2,3 procent, jämfört med budgeten för 2023. Detta gäller för samtliga huvudmän.

Utöver detta får den kommunala huvudmannen under 2024 intäkter genom riktade statsbidrag samt ökade barnomsorgsavgifter. Statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder är det största och merparten av detta fördelas till de kommunala förskolorna där rektorerna gör bedömningar om användningen utifrån kunskaper om förskolornas förutsättningar och barnens behov. För de kommunala förskolorna ökar intäkterna per plats med 4,4 procent. Det ska ställas i relation till Malmö stads budget för 2024 där en sammanvägd bedömning om förväntade kostnadsökningar görs om 3,7 procent.

I samband med fastställandet av denna nämndsbudget beslutade förskolenämnden att en ökad grundbemanning skrivs in i budgeten som en uttalad ambition.

Nämndens ansvar

Förskolenämnden ansvarar enligt kommunfullmäktiges reglemente för förskola och pedagogisk omsorg fram till dess att barnet börjar förskoleklass eller barnets skolplikt infaller. I ansvaret ingår också öppen förskola och omsorg på annan tid än då förskola erbjuds. Nämnden fullgör de uppgifter som enligt skollagen och andra författningar vilar på kommunal huvudman.

Enligt skollagen ska förskolan stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på barnet och barnets behov. Den ska också utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Förskolan ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap samt förbereda barnen för fortsatt utbildning. Enligt förskolans läroplan ska förskolan lägga grunden för ett livslångt lärande och den ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar. Utbildningen måste ta hänsyn till och anpassas till barns olika förutsättningar och behov för att uppfylla de nationella målen. Det är detta som förskolenämnden som huvudman ska skapa förutsättningar för.

Förskolenämndens verksamhet bedriver samverkan och samarbete tillsammans med övriga utbildningsnämnder, arbetsmarknads- och socialnämnden och kulturnämnden med flera, samt andra aktörer i samhället för att Malmös barn ska stå väl rustade i livet. Det handlar om att genom nämndens utbildningsuppdrag och uppdrag att arbeta kompensatoriskt rusta barnen för nästa steg i skolgången, att samverka kring tidiga och gemensamma insatser och om uppsökande arbete för att stärka barns uppväxtvillkor. Vidare sker samverkan kring stadens fysiska utveckling, kompetensförsörjning och klimatarbete i bidraget till stadens övergripande mål.

Enligt skollagen ansvarar huvudmannen för att barn från och med ett års ålder erbjuds förskola i den omfattning det behövs med hänsyn till föräldrarnas förvärsarbete eller studier samt om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt. Från och med tre års ålder ska barn erbjudas förskola under minst 525 timmar om året. Barn, vars föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga, ska från och med ett års ålder erbjudas förskola under minst tre timmar per dag eller 15 timmar i veckan. I Malmö stad erbjuds barn till aktivt arbetssökande förskola 30 timmar per vecka.

Kommunerna har enligt skollagen skyldighet att bedriva uppsökande arbete för fler barn i förskola. Det är obligatoriskt att erbjuda förskola bland annat till barn som har bott i Sverige under en kort tid. Barn i denna målgrupp som ska fylla tre år ska erbjudas en plats på förskolan, även om inte vårdnadshavarna har ansökt om det. Det ska också finnas en strävan efter att ge erbjudande till andra barn som har behov av en förskoleplats för att bättre kunna lära sig svenska.

Nämnden beslutar om godkännande av fristående förskoleenheter och fastställer bidrag till enskild huvudman. Vidare har nämnden enligt skollagen tillsynsansvar när det gäller fristående förskoleenheter och enskild pedagogisk omsorg.

Förskoledirektören, tillika skolchef för den kommunala förskoleverksamheten i Malmö stad, har till uppgift att stödja nämnden som kommunal huvudman och se till att verksamheten följer de föreskrifter som gäller för utbildningen.

Förvaltningens organisation

Kommunens 193 förskolor är organiserade i 44 förskoleområden som vart och ett leds av en rektor i samarbete med biträdande rektorer och förste förskollärare. Förskoleområdena är organiserade i fyra utbildningsområden som vart och ett leds av en utbildningschef.

Flera stödfunktioner arbetar för att stödja rektorer och medarbetare på förskolorna. Avdelning för kvalitet och utveckling, ekonomiavdelning, HR-avdelning och avdelning ledningsstöd och kommunikation fungerar som stöd till förskolorna och utbildningsområdena och ska också ge förskolenämnden underlag för att kunna ta sitt ansvar som huvudman. Stödfunktioner i form av specialpedagoger, psykologer och utvecklingspedagoger samt administration och bemanning arbetar för att stödja förskolorna i det dagliga arbetet. Utbildningscheferna och avdelningscheferna ingår i förvaltningsledningen som leds av förskoledirektören.

Utbildningen i förskolan utgår ifrån ett barnrättsperspektiv

Det framgår av skollagen att barnets bästa ska vara utgångspunkten i all utbildning och annan verksamhet som rör barn. Förskolans läroplan har tydliga skrivningar om barnkonventionen och ett synligt barnrättsperspektiv, vilket lägger grunden för arbetet med barns rättigheter i Malmö stads förskolor.

Enligt artikel 4 i barnkonventionen ska den kommunala styrningen och ledningen vara barnrättsbaserad vilket innebär att ett barnrättsperspektiv, som synliggör barns rättigheter, ska beaktas. Ett barnrättsperspektiv motsvarar barnkonventionens barnsyn som kan beskrivas som det förhållningssätt till barn som de grundläggande artiklarna tillsammans formar:

- artikel 2 - förbud mot diskriminering,
- artikel 3 - barnets bästa,
- artikel 6 - rätt till liv, överlevnad och goda förutsättningar för barnets utveckling och
- artikel 12 - rätt till delaktighet och inflytande.

Med utgångspunkt från barnkonventionens grundläggande artiklar bedriver förskolenämnden som huvudman arbeta för att uppfylla barns rättigheter och där barnets bästa enligt artikel 3 är en vägledande princip. Enligt artikel 28 och 29 i barnkonventionen har alla barn i Malmö samma rätt till en utbildning av god kvalitet oavsett förutsättningar i form av olika levnadsvillkor. Förskolenämnden har därmed ansvar för att kompensera för de skilda villkor som barnen lever under i syfte att åstadkomma en likvärdig utbildning och likvärdig tillgång till förskola som möter alla barns behov.

Nämndens prioriterade arbete för att stärka likvärdigheten för barnen i förskolorna och samverkan för likvärdiga uppväxtvillkor i Malmö sker med utgångspunkt i detta. På övergripande nivå pågår ett utvecklingsarbete kring prövning av barnets bästa för att ytterligare införliva och stärka ett barnrättsperspektiv på alla områden.

Plan för verksamheten

I det här avsnittet beskrivs nämndens planering som utgår från nämndens grunduppdrag. Planeringen innehåller en beskrivning av utvecklingen av nämndens verksamhet samt prioriteringar som planeras under året. I plan för verksamhet redogörs även för vilken effekt prioriteringarna förväntas ha på verksamheten och Malmöborna.

Utveckling av nämndens verksamhet

Förskolans potential som skolform, som avgörande samhällsfunktion och som betydelsefull arena för tidiga insatser uppmärksammas i ny forskning och olika rapporter. Ett ökat nationellt och internationellt fokus på de yngsta barnen i vårt samhälle och deras hälsa ger här fördjupade kunskaper om de förutsättningar som krävs för att stärka barns uppväxtvillkor.

Förskolenämnden har de senaste åren bidragit med att sprida kunskaper om viktiga förutsättningar för förskolan att kunna möta de yngsta barnen med god och likvärdig kvalitet. Bland annat står förskolenämndens verksamhet bakom rapporten *Förskolan i Sverige, rapport 2 - ett kunskaps- och diskussionsunderlag om förskolan och barns uppväxtvillkor* som betonar barnets 1000 första dagar som en högintensiv utvecklingsperiod i en människas liv. På samma gång som denna tidsperiod innebär en stor potential bär den också med sig en stor sårbarhet i barnets liv. Enligt forskning krävs god mödravård, ett bra föräldrastöd och en förskola av hög kvalitet för att faktorer som leder till social ojämlikhet inte ska reproduceras.

De första fem till sex åren i ett barns liv lägger grunden för den kognitiva, emotionella, sociala, fysiska och språkliga utvecklingen. Det innebär att barn vistas i förskolan under sina mest utvecklande och känsliga år och det ställer i sin tur krav på en förskola som kan möta varje barn med god och likvärdig kvalitet. Med rätt förutsättningar gör förskolan avgörande skillnad i barns liv både här och nu och i den fortsatta skolgången. Förskolan i sig kan verka kompenserande i arbetet för likvärdiga uppväxtvillkor för stadens barn och unga. Samhällsresurserna används också bäst när barns och ungas behov möts med tidiga insatser, inte bara med förskola utan också när nämnder, myndigheter och civilsamhälle samarbetar kring tidiga och gemensamma insatser för alla Malmös barn och de familjer som de växer upp i.

Utvecklingsarbetet kräver fortsatt dialog och stärkt samarbete såväl på nationell nivå som regionalt och i staden.

Lägesbedömning 2023 konstaterar att bristen på förskollärare, en generell låg kompetensnivå i arbetslagen eller bristande kompetens och ledningsförmåga hos den lokala ledningen leder till brister i kvaliteten. Detta blir särskilt tydligt i förhållande till de förskolor som har stora utmaningar att ta sig an läroplansuppdraget. Det kan handla om förskolor där brister i kompetensen och/eller i det pedagogiska ledarskapet gör det svårt att få till de strukturer, förhållningssätt och sätt att arbeta som krävs för att undervisningen ska få positiva effekter på barnens lärande och utveckling. Utifrån den senaste kunskapen i lägesbedömning och andra underlag behöver utvecklingsarbetet för stärkt likvärdighet än mer avgränsas och inriktas på kompetensen som den grundorsak som allt annat förhåller sig till, samt på rektors och de nära ledningsfunktionernas förutsättningar för att ta ansvar för läroplansuppdraget. Likvärdighet hänger dock även samman med förskolepersonalens villkor såsom personaltäthet, barngruppernas storlek, personalomsättning, lön och planeringstid.

Det fortsatta utvecklingsarbetet behöver bygga vidare på principen att med utgångspunkt i fördjupade analyser av behov rikta insatser och resurser till de delar av verksamheten där barnens behov är som störst. Här är det av stor betydelse att vidareutveckla den övergripande planeringen och styrningen av riktade insatser, samt effektiva arbetssätt. Det kräver flexibla och lyhörda arbetssätt och tillit mellan olika ansvarsnivåer.

Förskolans uppdrag

Demokratiuppdraget

Förskolan har ett mångsidigt demokratiuppdrag som lägger grunden för kommande generationers

samhälle. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar. Den ska genomföras i demokratiska former och bidra till ett växande intresse och ansvar hos barnen att aktivt delta i samhället och i en hållbar utveckling. Den ska också ge varje barn förutsättningar att utveckla öppenhet, respekt, solidaritet och ansvarstagande.

Enligt förskolans läroplan ska var och en som verkar inom förskolan främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Förskolenämnden har ett särskilt ansvar att vidta åtgärder för att säkerställa att arbetet på förskolorna sker enligt skollagens, diskrimineringslagens och läroplanens högt ställda krav. På varje förskola ska det göras ett förebyggande och främjande arbete för att motverka diskriminering och kränkande behandling.

Förskolan ska spegla de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter. Utbildningen ska därför utgå från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att de ska få kännedom om sina rättigheter. I förskolan grundläggs stadens tidiga arbete kring mänskliga rättigheter med fokus på yngre barns rättigheter, samt jämlikhet och jämställdhet.

Det kompensatoriska uppdraget

Barnens rätt till en likvärdig förskola av hög kvalitet kräver att förskolan uppfyller de nationella målen så som de formuleras i skollagen och förskolans läroplan. Det kompensatoriska uppdraget handlar om att ta hänsyn till och anpassa verksamheten till barns olika förutsättningar och behov. På övergripande nivå har huvudmannen ett ansvar för att rikta olika former av resurser för att öka likvärdigheten inom förskoleverksamheten som helhet. Rektor har motsvarande uppdrag kopplat till behovet hos barnen i de förskolor som rektor ansvarar för.

Det kompensatoriska arbetet är särskilt viktigt i Malmö där många barn växer upp i familjer med begränsade ekonomiska förutsättningar och där graden av boendesegregation är hög och därmed förskolesegregationen. Nämndens uppföljningar av kvaliteten i verksamheten fortsätter att visa att brister i verksamheten på flera områden sammanfaller med barnfattigdom och bostadssegregation. När barnens erfarenheter, förutsättningar och behov ser olika ut ställs höga krav på det kompensatoriska arbetet. Arbetet behöver många gånger ske i samarbete med till exempel socialtjänsten. Detta förutsätter hög kompetens hos den pedagogiska personalen och förskolans lokala ledning att anpassa arbetssätt och lärmiljöer utifrån barnens behov och att, när det behövs, ge särskilda stödinsatser.

Formell och hög kompetens hos medarbetarna och god ledningsförmåga hos den lokala ledningen är därmed avgörande förutsättningar för måluppfyllelse i förskoleverksamheten. På motsvarande sätt kan brist på förskollärare, en generellt låg kompetensnivå i arbetslagen eller bristande kompetens och ledningsförmåga hos den lokala ledningen leda till brister i kvaliteten i både omsorgsuppdraget och i det pedagogiska arbetet.

Tillsynsuppdraget

Samtidigt som förskolenämnden är huvudman för den kommunala förskoleverksamheten har nämnden också tillsynsansvaret när det gäller fristående förskoleenheter och enskild pedagogisk omsorg i Malmö. Tillsynen genomförs regelbundet samt riktas och anpassas efter varje huvudman. Arbetet baseras exempelvis på vad som har framkommit vid tidigare tillsynsbesök, ägar- och ledningsprövningar och inkomna uppgifter.

Nya lagbestämmelser om ägar- och ledningsprövning av enskilt bedriven pedagogisk omsorg och förskola trädde i kraft 2023. Syftet med bestämmelserna är bland annat att stärka kvaliteten i fristående verksamheter. Detta innebär bland annat ökade krav på insikt i de regler som gäller för verksamheten samt personlig lämplighet hos de som bedriver enskild pedagogisk omsorg. När det gäller huvudmän för fristående förskolor utökades lämplighetsprövningen till att även omfatta ett så kallat demokrativillkor.

Förskolans planeringsförutsättningar

Att leda och styra för stärkt kvalitet och likvärdighet i förskolan sker genom ett komplext samspel mellan olika planeringsförutsättningar och på flera nivåer. Flera förutsättningar samspelar i förskolornas vardag

och påverkar arbetet närmast barnen. Tillgången till medarbetare med formell och hög kompetens och fördelningen av kompetensen mellan förskolorna är i detta sammanhang av avgörande betydelse. Den lokala ledningens förutsättningar att styra och leda arbetet på varje förskola i enlighet med skollag och läroplan är ytterligare en avgörande framgångsfaktor.

Barns uppväxtvillkor

Förskolenämnden bidrar sedan flera år till Malmö stads övergripande arbete med att skapa trygga och lika uppväxtvillkor för barn och unga. Likvärdiga förutsättningar och trygga uppväxtvillkor kräver att förebyggande och tidiga insatser prioriteras och ges på den arena där barn och unga befinner sig - i förskolan, skolan, inom socialtjänsten, i den öppna verksamheten och inom kultur och fritid. Tidiga insatser riktade till barnen i förskolan är en del av det kompensatoriska uppdraget och förutsätter en nära samverkan i det dagliga arbetet med kollegor i andra delar av den kommunala verksamheten, däribland socialtjänsten.

Den uppsökande verksamheten bedöms vara särskilt viktig för utrikesfödda och nyanlända barn samt barn från socioekonomiska sårbara familjer då de ofta saknar förkunskap om vad förskola och öppen förskola kan erbjuda. Barn i dessa grupper deltar i lägre grad i förskoleverksamhet samtidigt som forskning visar att det är för just dessa barn som förskolan kan ha störst kompensatorisk betydelse och positiv inverkan på deras möjligheter att lyckas i den vidare utbildningen. Det uppsökande arbetet bedrivs framför allt i bred samverkan med civilsamhället och arbetsmarknads- och socialnämnden samt genom öppna förskolan som en introduktion till ordinarie förskola.

Förskolenämnden har under år 2023 inlett arbetet för det skollagsstyrda uppdraget kring förskola för fler barn. Arbetet har omfattat såväl en bred intern process kring bland annat riktlinjer och arbets sätt som externt samarbete. Det fortsatta arbetet går in som en del i förskolenämndens ordinarie arbetsprocesser. Med hjälp av de erfarenheter som hittills gjorts kommer tillvägagångssätt och processer att vidareutvecklas för att än bättre nå fram till familjerna, både vad gäller till dem som får ett platserbudande och i den breda uppsökande verksamheten.

Kompetens och ledning

Tillgången till förskollärare i Malmö stads förskolor är låg jämfört med riket och andra storstäder. Variationer när det gäller den formella kompetensen mellan förskolor i olika delar av Malmö leder till sämre förutsättningar för hög kvalitet och likvärdighet. Detta framgår av vårens rapport *Lägesbedömning – förutsättningar och tema 2023* och av *Lägesbedömning 2023*. I juni 2023 varierade andelen förskollärare per förskoleområde mellan 21-46 procent. Motsvarande uppgifter för andelen barnskötare med formell utbildning visade på en variation mellan 31-84 procent. Sett över hela förskoleverksamheten har andelen barnskötare med formell utbildning ökat de senaste åren. Den samlade kompetensen i arbetslagen har de senaste åren fått större betydelse på grund av bristande tillgång till förskollärare.

Kunskaperna från de senaste årens utvecklingsarbete kring vad förskollärarna upplever har störst betydelse för deras möjligheter att utföra läroplansuppdraget behöver ligga till grund för det strategiska arbetet. I rapporten *Organisering för förskollärares kompetens och arbetsvillkor* (FSKF-2022-12197) konstateras att förskollärares möjlighet att vara nära barnen i deras utveckling och lärande, att följa barnens läroprocesser och att se deras glädje är centralt för professionen när det gäller arbetsvillkor och förutsättningar. Kollegialt lärande, att få utvecklas i yrket och att det finns en ledning som visar tillit är ytterligare delar som enligt rapporten måste vägas in i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Enligt Sveriges kommuner och regioner, SKR, har förskolläraryt utbildningen inte byggts ut i samma takt som antalet barn i förskolan har ökat och för få väljer att utbilda sig till barnskötare i gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning. Kommunerna uppges ha kunnat upprätthålla personaltäteten genom att rekrytera medarbetare som saknar utbildning för att arbeta med barn (*Förskolans kompetensförsörjning, Åtgärder för att möta rekryteringsbehoven, Sveriges kommuner och regioner, 2019*). Bedömningen görs att förskollärare och barnskötare kommer att utgöra stommen i förskolans arbetslag även i framtiden. Samtidigt betonas vikten av att både kopplat till kompetensförsörjning och kvalitetsutveckling se över möjligheterna att knyta andra yrkesgrupper till förskolan som kan bidra i det alltmer komplexa uppdraget.

Inom ramen för förskolenämndens verksamhet pågår ett partsgemensamt arbete kring kompletterande kompetenser.

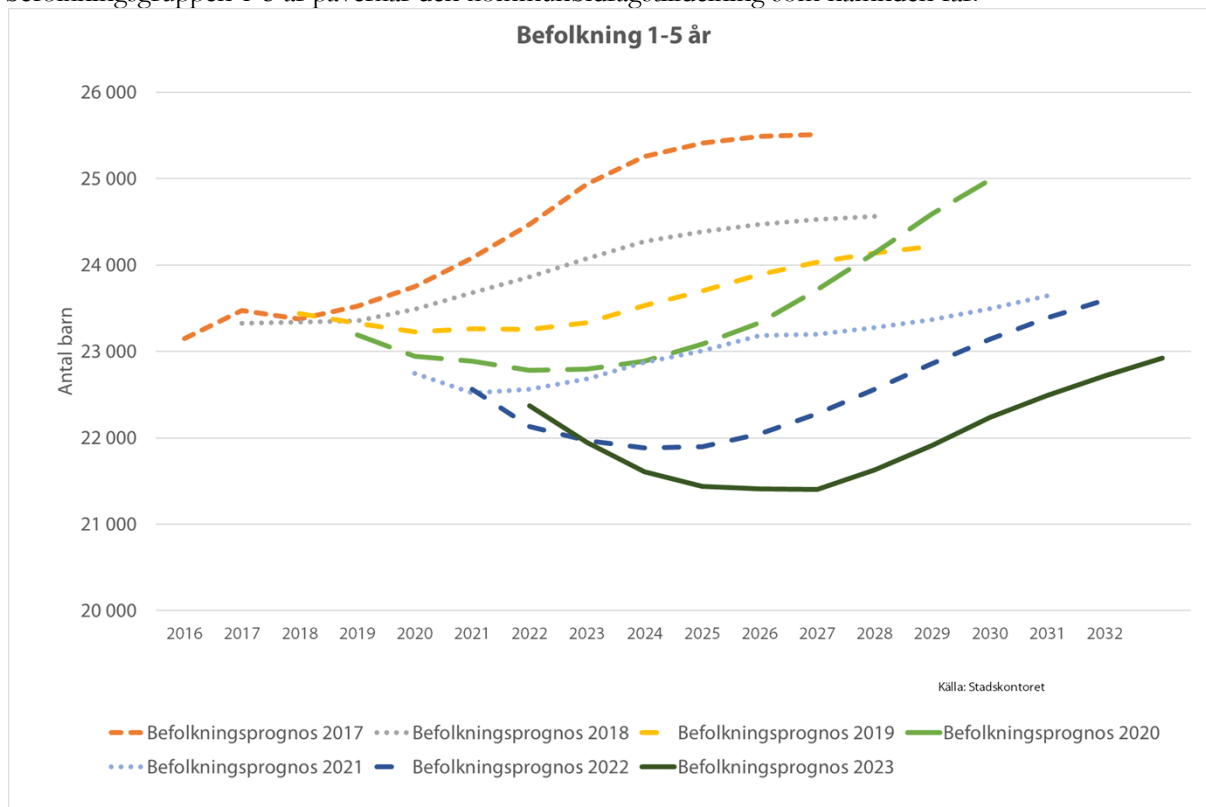
Den senaste kartläggningen av kompetensförsörjningsgapet (GAP-analys 2023) inom nämndens verksamhet visar på ett generellt behov av att öka andelen medarbetare med hög och mycket hög kompetens inom de pedagogiska yrkesgrupperna, samt på behovet av att fördela kompetensnivån mellan stadens förskolor mer likvärdigt. Lägesbedömning 2023 lyfter fram GAP-analysens roll som strategiskt verktyg i rektors och ledningens arbete med läroplansuppdraget och för säkerställandet av rätt kompetens på förskolorna som ett viktigt utvecklingsområde. Det är av särskild vikt att förskolornas GAP-analyser kopplar till det systematiska kvalitetsarbetet och barnens behov.

Den senaste kunskapen från nämndens kvalitetsuppföljning lyfter fram kompetensen som den grundorsak som allt annat förhåller sig till. Bristen på förskollärare, en i flera fall generellt låg kompetensnivå i arbetslagen eller bristande kompetens och ledningsförmåga hos rektor tillsammans med den lokala ledningen kan leda till brister i kvaliteten i både omsorgsuppdraget och det pedagogiska arbetet. Detta blir särskilt tydligt i förhållande till de förskolor som har stora utmaningar att ta sig an läroplansuppdraget. Det kan handla om förskolor där brister i kompetensen eller i det pedagogiska ledarskapet gör det svårt att få till de strukturer, förhållningssätt och sätt att arbeta som krävs för att undervisningen ska få positiva effekter på barnens lärande och utveckling.

År 2025 införs det så kallade professionsprogrammet som ställer krav på att stärka professionen hos rektorer, lärare och förskollärare. Syftet med bestämmelserna är att öka yrkenas attraktionskraft och att utveckla undervisningens kvalitet. Förberedelser för att möta de nya bestämmelserna krävs under 2024.

Befolkningsutveckling och årsvariation

Malmö stads senast beslutade befolkningsprognos är grundläggande för förskolenämndens kommunbidragstilldelning och en central planeringsförutsättning när det gäller bedömningar av platsbehov och därmed behovet av medarbetare, stödresurser och lokaler. En förändring i befolkningsgruppen 1-5 år påverkar den kommunbidragstilldelning som nämnden får.

Den senast beslutade befolkningsprognosen indikerar en minskning med 269 barn till 2024, vilket framgår

av diagrammet ovan.

Förskolenämnden har ett antal planeringsförutsättningar att förhålla sig till som samlat skapar en komplexitet i nämndens planering av verksamheten under året. Kommuner har till skillnad från fristående huvudmän ett lagstadgat ansvar för att anordna utbildning. Det innebär att förskolenämnden behöver ha en beredskap för att ge plats för alla kommunens barn. Om en fristående huvudman av något skäl avvecklar verksamhet behöver nämnden tillgodose behovet av plats för de barn som berörs. Under 2023 fick ett antal avvecklingar i fristående verksamhet till följd att ett stort antal barn med kort varsel behövde erbjudas plats i den kommunala verksamheten. Det innebär direkta påfrestningar både för kommunens förskolor och för arbetet enligt nämndens uppdrag kring placering. Det bedöms även få effekter på förskolenämndens fortsatta kapacitets- och lokalplanering.

Detta tillsammans med förändringar i befolkningsprognosen och årsvariationen när det gäller antal barn i verksamheten bidrar till komplexiteten. Behovet av plats är som störst på våren då 6-åringarna, som generellt sett står för en hög efterfrågan, fortfarande finns kvar i förskoleverksamheten. I augusti varje år lämnar 6-åringarna förskolan för att börja i grundskolans förskoleklasser. Parallellt sker en kontinuerlig inskolning av barn under hela året. Trenden är att årsvariationen ökar, vilket i stor utsträckning kan härledas till den minskande befolkningstillväxten. Denna utveckling kan även ses för 2024.

Kapacitet och lokalbehov

Förskolenämndens analyser av lokalbehovet och de åtgärder som följer av behovsbedömningarna beskrivs i Lokalbehovsplan 2025-2034. Även om planen inte direkt omfattar 2024 så ingår bedömningar och utgångspunkter som ligger till grund för årets arbete.

Bedömningen är att platskapaciteten kommer att vara tillräcklig. Sammantaget bedöms tillgången till platser vara något bättre våren 2024 jämfört med 2023 till följd av utbyggnader inom den kommunala verksamheten. I vissa delar av staden kan det dock bli en något ansträngd situation i maj månad.

Även om befolkningsprognosen utgör grund för bedömningar om lokalbehovet och behovet av kapacitet i platser, är det framför allt andra faktorer som styr och påverkar lokalbehovet. Det är främst kvalitet och status inom det befintliga lokalbeståndet och därmed bedömningar om brister i den fysiska miljön inom lokalbeståndet som är den främsta orsaken till behoven av åtgärder. Den geografiska fördelningen av platser och behoven av utbyggnad inom nybyggnadsområdena är också centrala faktorer. Utvecklingen av kapaciteten inom fristående verksamheter är en betydande osäkerhet som gör att nämnden behöver handlingsutrymme i planeringen för att hantera förändringar.

Som nämnts tidigare är en annan central faktor är att nämnden behöver planera för platsbehovet i maj månad, när efterfrågan är som högst och att nämndens lokalplanering även måste omfatta 6-åringar, eftersom de ingår i efterfrågan i maj månad. Den målgrupp som lokalplaneringen avser motsvaras därmed inte av befolkningsprognosen 1-5 år.

Det är av central betydelse att förskolelokaler är anpassade utifrån den utbildning som bedrivs, både vad gäller lokaler och tillhörande utemiljöer. Detta för att ge ändamålsenliga förutsättningar för läroplansuppdraget och det kompensatoriska uppdraget utifrån utbildnings- och omsorgsuppdraget i skollagen. De lokaler och utemiljöer som nämnden erbjuder ska ha en hög kvalitet och ska vara utformade utifrån förskolans omsorgs- och utbildningsuppdrag. Att ersätta bristfälliga, tillfälliga och ej ändamålsenliga lokaler och utemiljöer är därför en prioriterad strategi för nämndens lokalplaneringsarbete.

Det omfattande behov av utbyggnad och avveckling av lokaler som identifierats och som framgår av lokalbehovsplanen, bedöms för nämnden svåra att på sikt finansiera via tilldelningen av kommunbidraget. Enligt nämndens lokalbehovsplan för åren 2025-2034 är bedömningen att lokalkostnaderna ökar med 100 mnkr under planeringsperioden. Lokalkostnadsutvecklingen under 2024 beskrivs närmare under avsnittet intäkter och kostnader i plan för ekonomin.

Nämnden anser att förändringar i de ekonomiska förutsättningarna måste ske och därmed övervägas av kommunen centralt. I annat fall ser nämnden risker för att en utbyggnad av förskolor i takt med att staden

växer i utbyggnadsområdena och i olika stadsutvecklingsprojekt inte kommer att kunna genomföras i önskad omfattning. Vidare finns risk för brist på platser totalt sett om inte ersättningslokaler etableras i förhållande till de avvecklingar som är nödvändiga. Nämnden avser att i budgetskrivelsen inför 2025 ytterligare betona nödvändigheten i att staden har ett gemensamt förhållningssätt när det gäller finansieringen av ändamålsenliga lokaler för stadens yngsta medborgare.

Under 2024 kommer tre nya förskolor att stå klara. Det är Hermodsdalsparkens förskola med cirka 200 platser intill Hermodsdalsparken i Nydala, som öppnar under våren. Glasblåsarens förskola med cirka 120 platser i Limhamns hamnområde och Stensjöns förskola med cirka 180 platser vid Ärtholmsparken startar under andra halvåret. Vidare kommer avveckling att ske av fyra förskolelokaler med sammanlagt cirka 140 platser. Detta innebär en nettoutbyggnad om cirka 360 platser 2024.

Digitalisering

Utvecklingsarbetet omfattar två centrala områden. En del avser förutsättningar för barns användande av digitala verktyg på ett sätt som stimulerar utveckling och lärande utifrån mål och riktlinjer i förskolans läroplan. Den andra delen handlar om processer inom nämndens verksamhet kring styrning, organisering och stödstrukturer, implementering av nytt verksamhetssystem, systemförvaltning och kommunikationen med vårdnadshavare.

Digitalt meningskapande i förskolan har sedan 2020 varit ett gemensamt och övergripande utvecklingsområde. Förskolans läroplansuppdrag ställer höga krav på medarbetarnas digitala kompetens men också på förmågan att i undervisningsmoment kunna koppla samman arbetet med barns digitala lärande med andra läroplansområden. Förskolans lokala ledning, förskollärare och arbetslag behöver ha tillräcklig kunskap för att kunna avgöra när och hur samt vilka digitala lärresurser som ska användas i utbildningen. Detta arbete leds av rektor.

Lägesbedömning 2023 lyfter med utgångspunkt i årets kvalitetsdialoger att det finns fortsatta kvalitetsskillnader mellan förskolorna. Kompetensen hos medarbetare och lokal ledning är i detta sammanhang en betydande förutsättning. En möjliggörande infrastruktur med tillgång till lämplig hårdvara och mjukvara, god uppkoppling och support är en annan central förutsättning. Årets kvalitetsdialoger bekräftar att flera förskolor upplever att de får lägga mycket tid på att få tekniken att fungera och att detta tar tid från utbildningen.

Det finns därmed fortsatta utvecklingsbehov av samordning och tydliga prioriteringar i huvudmannens övergripande arbete med digitala processer och tekniska förutsättningar i förhållande till rektorer och förskolor. Här ingår arbete med en strategi på förvaltningsövergripande nivå men även arbete med att tydliggöra vad som förväntas av förskolorna och vilka typer av stöd som den pedagogiska personalen och de lokala ledningsgrupperna kan förvänta sig från huvudmannens sida. Tillgång till adekvata verktyg och stöd i uppdraget relaterar även till nämnden som attraktiv arbetsgivare och i förlängningen till en god kompetensförsörjning.

Arbete med att ta fram en strategi och en styrmodell som ska tydliggöra riktningen för nämndens digitaliseringsarbete pågår. Detta utifrån ett behov av strukturer för att på ett effektivt sätt kunna prioritera, genomföra och följa upp initiativ och insatser inom digital verksamhetsutveckling.

Arbetet med en modern systemmiljö tillsammans med övriga utbildningsnämnder är fortsatt prioriterat. Detta ska lägga grunden för en systemmiljö som på ett bättre sätt stödjer verksamhetsprocesserna och blir mer användarvänligt. Under 2024 förmodas implementering av barn- och elevregister ske och arbetet med modern systemmiljö delas upp i tre delar, en för varje utbildningsnämnd. Detta ställer krav på resurser i form av bland annat ledning och systemansvar inom förskolenämndens verksamhet. Vidare fortsätter utredningsarbetet kring en gemensam digital lärportal. Därtill pågår undersökning av nämndens behov av att digitalisera hantering av kränkingsärenden samt ärenden om barn i behov av särskilt stöd. Avsikten ligger också fast om ett utökat samarbete mellan utbildningsnämnderna kring systemförvaltning. Syftet är att utveckla en samarbetsform som främjar samutnyttjande av resurser i så stor omfattning som möjligt.

Med utgångspunkt i erfarenheterna från implementeringen av en digital lösning för kommunikation

(Tempus) fortsätter arbetet för skapa en effektiv och rättssäker kommunikation mellan förskolor och vårdnadshavare. Insynen i barnets vardag förenklas och tryggheten ökar då vårdnadshavare får notiser vid in- och utcheckning. Säkerheten är ytterligare en fördel, då systemet garanterar att personuppgifter hanteras på rätt sätt. Syftet är också att förskolan ska få bättre överblick över verksamheten, antalet barn och deras tider. I införandet har det dock för vissa förskolor varit svårare att engagera vårdnadshavarna. Dels för att nämnden idag saknar lösningar för att låta samtliga vårdnadshavare använda tjänsten. Dels har förskolornas lokala förutsättningar med bristande tekniska förutsättningar såväl som språkliga utmaningar påverkat arbetet. Detta är viktiga lärdomar i det fortsatta arbetet där digitalt utanförskap behöver beaktas för att uppnå högre likvärdighet.

Budgettilldelning, resursfördelning och bidrag på lika villkor

Genom kommunfullmäktiges budget får nämnden ekonomiska ramar genom kommunbidrag och investeringsram varefter nämnden beslutar om fördelning. Förskolenämnden har en resursfördelningsmodell som syftar till att ge huvudmän möjlighet att erbjuda en likvärdig förskola för barnen. Modellen ska ge förutsättningar för handlingsutrymme för både huvudmannen och varje rektor utifrån barnens behov och förutsättningar.

Den ersättning som fördelas till alla förskolor inom nämndens ansvarsområde kallas för grundbelopp och betalas ut till såväl kommunala som fristående huvudmän för förskola och pedagogisk omsorg. Grundbeloppet utgör den ekonomiska basen för att bedriva verksamhet i enlighet med skollag och övriga styrdokument. Grundbeloppet är uppdelat i tre olika delar: grundersättning, strukturersättning och lokalkostnadsersättning. Utöver detta kan tilläggsbelopp utgå för barn med behov av extraordinärt stöd. Ersättning för administrativa kostnader och mervärdesskatt utgår utöver detta till fristående enheter. Enligt gällande lagstiftning ska grundbeloppet bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den egna verksamheten, vilket brukar benämnas som *bidrag på lika villkor*.

Förskolenämndens budgettilldelning inför 2024, från kommunfullmäktige, innefattar utrymme för kostnadsökningar men även krav på effektivisering. I framtagandet av nämndsbudgeten har fokus legat på att se över och anpassa kostnader innan resursfördelning av grundbelopp, exempelvis kostnader för administration och myndighetsutövning. Detta för att värna verksamheten närmast barnen på förskolorna.

Nämndens prioriteringar

Utifrån de planeringsförutsättningar som beskrivits följer nu de områden som nämnden som kommunal huvudman ser särskilt behöver fortsätta att prioriteras. Utvecklingsarbetet gäller både insatser för en likvärdig förskola med hög kvalitet och ett aktivt uppsökande arbete i samverkan med andra nämnder, myndigheter och civilsamhälle för att nå ut till barn och familjer i Malmö. Arbetet ska ha fokus på att stärka förutsättningarna för profession och rektor tillsammans med det nära ledningsstödet att ta sig an läroplansuppdraget. Detta förväntas bidra till att varje barn får delta i och utvecklas vidare i en förskola utifrån sina behov och förutsättningar.

Likvärdig förskola

Många av de utmaningar som förskolorna dagligen ställs inför kan inte lösas av förskolorna själva. Förverkligandet av en likvärdig förskola med hög kvalitet är därför beroende av både fortsatta förbättringsinsatser på huvudmannanivå och på initiativ och beslut på nationell nivå.

Konsekvenserna av varierande socioekonomiska förutsättningar för Malmöborna, segregation, barngruppernas storlek och utmaningarna kring kompetensförsörjning ger exempel på den komplexitet som i hög grad påverkar nämndens planering och som kräver fortsatt kraftsamling både på kommunal och på nationell nivå. Detta för att ge förskolorna grundläggande förutsättningar att leva upp till skollagens och läroplanens högt ställda krav.

Förskolenämnden har de senaste åren gjort vägval mot en styrning och ett sätt att organisera verksamheten för att rikta resurser och stödjande funktioner till de delar av verksamheten där barnens behov är som störst. Under 2024 tas nästa steg i det strategiska arbetet på huvudmannanivå för att stärka

kvaliteten och öka likvärdigheten för barnen i kommunens förskolor. Organisatoriska strukturer är lagda genom det förändringsarbete som genomförts sedan 2019. De fyra utbildningsområdena har en geografisk indelning med utgångspunkt i en större blandning av bostadsområden när det kommer till socioekonomisk struktur, vilket skapar möjligheter i likvärdighetsarbetet. Särskild vikt läggs vid att vidareutveckla arbetssätt och samarbetsformer som bättre kan möta de olika behoven i verksamheten. Stödfunktioner har samlats i gemensamma enheter för att underlätta styrning av likvärdighetsarbetet.

Under 2024 vidareutvecklas arbetssätt och principer för prioritering av likvärdighetsinsatser. En viktig del i arbetet handlar om analys- och kunskapsöverföring mellan olika nivåer i organisationen och att i analysunderlagen för vidare prioriteringar av insatser väga in flera olika perspektiv. Det finns ett behov att på övergripande nivå fördjupa kunskapen om huvudmannens möjligheter att rikta stöd och insatser i förhållande till enhetsnivån.

Nämndsbudget 2024 innebär bibehållna ekonomiska förutsättningar för förskolorna och annan pedagogisk verksamhet 2024 jämfört med föregående års budget. Liksom för år 2023 fördelas merparten av statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder till de kommunala förskolorna där rektorerna gör bedömningar om användningen utifrån kunskaper om förskolornas förutsättningar och barnens behov. Vidare kan riktade likvärdighetsinsatser såsom kompetensteam och utbildningsvikarier för att möjliggöra för förskolornas medarbetare att ta del av Skolverkets språkfrämjande kompetensutveckling fortsätta. Nämndbudgeten i sin helhet ger dock inte utrymme för ytterligare särskilda likvärdighetsinsatser från huvudmannens sida.

I samband med fastställandet av denna nämndsbudget beslutade förskolenämnden att en ökad grundbemanning skrivs in i budgeten som en uttalad ambition.

Stärka kompetensförsörjningen

Förskolenämndens analyser av kompetensbehovet och de åtgärder som följer av behovsbedömningarna beskrivs i Kompetensförsörjningsplan 2023-2025. Planen är ett av de verktyg som nämnden utgår ifrån för att stärka kompetensen närmast barnen. Lägesbedömning 2023 konstaterar att tillgången till medarbetare med formell och hög kompetens är den mest grundläggande förutsättningen för att barnen i förskolan ska få den utbildning de har rätt till. För att hantera konsekvenserna av kompetensbrist krävs olika typer av behovsanpassade kompetensförsörjnings- och kompetensutvecklingsinsatser kommande år.

För att skapa en samlad bild och på så sätt få ytterligare ett underlag för det vidare arbetet med kompetensförsörjning har en översyn gjorts av vissa kompetensförsörjningsinsatser inom förskolenämndens verksamhet. Detta är ett led i att kunna möta kompetensutmaningarna i ett mer samlat grepp för strategiska ställningstaganden och prioriteringar. Denna kraftsamling ger förutsättningar för ett strategiskt arbete utifrån professionsprogram och ett nyttjande av statsbidrag för att höja grundkompetensen.

Insatser för att särskilt rikta kompetens

Grunden i arbetet med kompetensförsörjning läggs av rektor i samarbete med övriga ledningsfunktioner på lokal nivå. Inom ramen för detta arbete är bland annat kompetensutbyten mellan förskolor ett sätt att i högre grad fördela tillgänglig kompetens utifrån barnens behov.

Insatser från huvudmannens sida behöver utgå från kunskap om de lokala förutsättningarna och bygga på en nära dialog med rektorerna. För att ytterligare fokusera och förstärka arbetet med kompetens utreds möjligheterna att inrätta en kompetensförsörjningsfunktion som samlar resurser och processer. Inriktningen är att insatser i högre grad anpassas och utgår från enheternas behov och förutsättningar.

Som en del av utvecklingsarbetet för att bredda huvudmannens riktade insatser fortsätter arbetet med kompetensteam under 2024. Syftet är att skapa tillgång till en flexibel och mobil resurs för att stärka kvaliteten i arbetet med barnen. Detta genom att rikta team med yrkesskickliga förskollärare och specialpedagoger till utvalda förskolor för att stödja verksamheten i det läroplansbaserade arbetet. En utvärdering har genomförts som ska ligga till grund för det fortsatta arbetet och bidra i framtagande av strategier.

Kompetensutveckling

Språkfrämjande kompetensutveckling för den pedagogiska personalen har identifierats som en förutsättning för att förskolorna ska kunna arbeta likvärdigt med barnens språkutveckling. Utbildningsinsatserna kan ge medarbetarna ett professionellt språk, som i sin tur ökar möjligheterna till delaktighet och engagemang i det dagliga arbetet tillsammans med barnen. Fortsatta satsningar för att förbättra personalens yrkessvenska inom förskolan lyfts också fram i Malmö stads budget för 2024.

Riktade kompetenshöjande insatser kring medarbetarnas språkutveckling är därmed fortsatt prioriterade i nämndens verksamhet. Arbetet pågår för att göra kommunens förskolor till språkutvecklande arbetsplatser där utveckling av medarbetarnas yrkesspråk ingår som en viktig del av den ordinarie verksamheten. Inom ramen för detta ingår att möjliggöra för förskolornas medarbetare att ta del av Skolverkets språkfrämjande kompetensutveckling. Under 2024 fortsätter den riktade insatsen kring utbildningsvikarier med hjälp av statsbidrag för att säkerställa att medarbetare kan delta i utbildningen.

Attrahera, rekrytera och behålla

Samarbetet med universitet och gymnasie- och vuxenutbildningen är av fortsatt stor vikt för att förskolorna ska kunna fortsätta att nyrekrytera förskollärare och utbildade barnskötare. Förskollärarstudenter och gymnasieelever samt studerande inom vuxenutbildning är en bas för rekrytering av förskollärare respektive barnskötare. Nämnden behöver därför erbjuda elever och studenter arbetsplatsförlagd lärande och verksamhetsförlagd utbildning med god kvalitet.

En ökad attraktivitet i förskollärarytbildningen och att i högre utsträckning kunna behålla förskollärarstudenter inom stadens verksamheter är en central del i det fortsatta utvecklingsarbetet. Arbetet sker i samverkan med Malmö universitet bland annat genom flexibla varianter av vidareutbildning till förskollärare. Det fortsatta arbetet med kompetensförsörjning förutsätter också ett ökat samarbete och nya samarbetsformer mellan stadens nämnder.

Behovet av att lyfta fram förskolan som attraktiv arbetsplats och attrahera till att söka arbete inom förskolan eller att utbilda sig inom förskolans yrken kräver fortsatta kommunikativa insatser. Att medarbetare får ge sin bild av att arbeta i förskolan och av sin egen förskolekarriär kan bidra till både intern stolthet och att skapa intresse hos potentiella medarbetare. Barns röster om sin förskola behöver också tydligare ta plats i arbetet. En annan del är att utveckla mottagandet av Ung i sommar-praktikanter och andra praktikanter så att de genom kvalitativ praktik vill söka sig till förskolans yrken i framtiden.

Utbildnings- och utvecklingsmöjligheter, karriärvägar och en god arbetsmiljö är av fortsatt stor betydelse för att både attrahera, rekrytera och behålla medarbetare med formell och hög kompetens inom yrkesgrupperna som arbetar nära förskolebarnen.

Ett första och grundläggande steg i att behålla en medarbetare är en god introduktion. Den ger förutsättningar för en bra start för nyanställda och kan bidra till att medarbetaren blir säkrare i sin roll och stannar längre i yrket. Inom nämndens verksamhet sker kontinuerlig utveckling av introduktionen av nya medarbetare som innehåller en förvaltningsgemensam-, yrkesspecifik- och arbetsplatsförlagd introduktion.

Under 2024 planeras för fortsatta interna insatser som bidrar till en ökning av andelen barnskötare med formell utbildning. Här är nämndens barnskötarprojekt med interna kompetenshöjande utbildningar en viktig grund. Vidare sker ett partsgemensamt utvecklingsarbete i syfte att höja statusen för barnskötaryrket och tydliggöra barnskötarens formella kompetens.

Nära samverkan med de fackliga parterna är prioriterat i utvecklingsarbetet kring förskollärarnas profession inom ramen för kollektivavtalet HÖK 21. Avtalet förutsätter partsgemensam dialog kring arbetstid, arbetsmiljö, arbetsorganisation och lön. Den lokala överenskommelsen om förskollärarnas tid för verksamhetsutveckling är en grundläggande och viktig del i att stärka professionens förutsättning och denna står i fokus även kommande år. Vidare görs en översyn av förskollärares kringuppgifter, de uppgifter som inte kan kopplas till undervisningsuppdraget. Dialogen fortsätter också kring hur förskollärarna kan stödjas i förskolläraryttdraget utifrån den specifika kontext som finns i varje enskild förskola. Samverkan kring barnskötarnas profession och det systematiska arbetsmiljöarbetet är ytterligare prioriterade områden under 2024.

Tillsammans med formell och hög kompetens är en god arbetsmiljö och ett aktivt arbete för att fortsatt minska sjukfrånvaron av stor betydelse för kontinuiteten för barnen. Det har också bäring på förskolenämndens arbete med att vara en attraktiv arbetsgivare och för medarbetarnas möjligheter till ett hållbart arbetsliv. Efter att under ett antal år ha arbetat övergripande för att brett förstärka kunskap om arbetsmiljö och hälsa hos både medarbetare och chefer, kommer arbetet under 2024 att i högre utsträckning riktas och anpassas efter lokala förutsättningar.

Det hälsofrämjande arbetet för en god arbetsmiljö riktas även framöver mot friskfaktorer, arbetsglädje och positiv psykologi. Detta inrymmer fortsatt utvecklingsarbete när det gäller kort- och långtidsjukfrånvaro i samverkan med företagshälsovården. Syftet med insatser inom området är att det hälsofrämjande arbetet ska ingå som en naturlig del av det systematiska arbetsmiljöarbetet. En central utgångspunkt är att anpassa kompetensutveckling på arbetsmiljöområdet efter de specifika behoven i verksamheten.

Utvecklingsarbetet sker även fortsättningsvis partsgemensamt. Förskolenämnden får en ny leverantör av företagshälsovård och ett nytt samarbete ska utformas för att kunna fortsätta arbeta förebyggande. År 2024 kommer utveckling av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) fortsatt att vara i fokus. Planen är att partsgemensamt arbeta fram ett koncept för att kontinuerligt utbilda och kompetensutveckla chefer och skyddsombud i arbetsmiljöfrågor.

Förskolenämndens prioritering ska bidra till förflyttning kopplat till följande kommunfullmäktigemål:

- Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor
- Malmö stad arbetar för att en större andel elever ska fullfölja en gymnasieutbildning
- Malmö stad är en attraktiv och inkluderande arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar
- Malmö stad arbetar för en god kompetensförsörjning, bland annat genom ökat samarbete mellan kommunens nämnder

Stärka ledning och styrning

För att organisationen som helhet ska kunna uppfylla målen i förskolans nationella styrdokument krävs en ändamålsenlig och väl fungerande ledning och styrning på lokal nivå. Den lokala ledningsorganisationens förutsättningar att leda arbetet med läroplansuppdraget och driva utveckling för ökad kvalitet och likvärdighet behöver stå i fokus under 2024 och i de kommande årens arbete. Tillsammans med stärkt kompetensförsörjning lägger detta grunden för långsiktigt hållbar kvalitet och utvecklingsarbete i förskolorna.

Rektorerna har helhetsansvaret för utbildningen och undervisningen på förskoleenheten och leder arbetet tillsammans med biträdande rektorer och förste förskollärare. Som pedagogiska ledare behöver rektorerna vara väl insatta om situationen på förskolorna för att både kunna fatta beslut om rätt prioriteringar och eventuella omfördelningar av resurser utifrån det kompensatoriska uppdraget och behoven i verksamheten. Förskolenämndens huvudmannans ansvar i förhållande till förskolans lokala ledning handlar om att se till att rektorerna och deras ledningsfunktioner har tydliga mandat, utrymme och förutsättningar att leda, förverkliga läroplansuppdraget och samordna det pedagogiska arbetet.

Utredningen av förutsättningarna för rektorerna och förskolornas lokala ledningsstöd, som initierats under 2023, fortsätter i syfte att se över hur nära ledningsfunktioner fungerar och är organiserade utifrån förskoleområdenas varierande förutsättningar och behov.

Vardagen på förskolorna är komplex och förutsättningarna för rektorerna och de lokala ledningsgrupperna att ta ansvar för att leda det kompensatoriska arbetet varierar mellan förskoleområdena. Förskolenämnden som huvudman behöver skapa förutsättningar för att rikta stöd och resurser i arbetet med att möta dessa behov.

En viktig del i det fortsatta övergripande arbetet handlar därför om prioriteringar och om att erbjuda rektorerna och de lokala ledningsgrupperna ett stöd i vardagen som är ändamålsenligt och som i större utsträckning än idag är utformat utifrån de lokala behoven inom förskoleområdet. För att kunna utveckla, effektivisera och anpassa övergripande stödinsatser och stödfunktioner i förhållande till enhetsnivån

behövs fördjupade kunskaper om rektors förutsättningar.

Förskolenämnden har ett ansvar för att säkra att utvecklingen av utbildningen sker på vetenskaplig grund och utifrån beprövad erfarenhet. Under 2024 vidareutvecklas forum för kollegialt lärande och erfarenhetsutbyte mellan olika ledningsfunktioner, bland annat för tydligare koppla arbetet till den övergripande planeringen. Detta för att skapa samsyn och gemensam förståelse och riktning i förhållande till de utmaningar som förskoleverksamheten som helhet har att hantera.

Under 2024 behövs även fortsatta insatser inom ledarutveckling. Här ingår exempelvis det statliga rektorsprogrammet och professionsprogram men även interna utbildningar som Nya ledare och Ledarutvecklingsgrupper i förskolan som riktar sig till ledningsfunktioner som har mer erfarenhet och söker fördjupning i ledarrollen. Vidare behöver fortlöpande kompetensutvecklingsinsatser för ledare inom olika ämnesområden, liksom behovsanpassad ledarcoachning, chefshandledning och utvecklingsinsatser för lokala ledningsgrupper ges förutsättningar att fortsätta.

Förskolenämndens prioritering ska bidra till förflyttning kopplat till följande kommunfullmäktigemål:

- Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor
- Malmö stad arbetar för att en större andel elever ska fullfölja en gymnasieutbildning
- Malmö stad är en attraktiv och inkluderande arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar
- Malmö stad arbetar för en god kompetensförsörjning, bland annat genom ökat samarbete mellan kommunens nämnder

Stärka förutsättningarna för barns rätt till stöd, språkutveckling och värdegrundsarbetet

De senaste årens uppföljningar visar på generella utmaningar kring likvärdigheten och kvaliteten när det gäller alla barns rätt till stöd, det språkutvecklande arbetet och förskolornas värdegrundsarbete. Det fortsatta arbetet inom dessa områden handlar framför allt om att stärka förutsättningarna för rektorer och profession att ta ansvar för utbildningen på lokal nivå. I sin förlängning syftar arbetet till att ge barnen på kommunens förskolor möjligheter till utveckling och lärande utifrån sina egna behov och förutsättningar.

Alla barns rätt till stöd

Under 2023 har ett fördjupat uppföljningsarbete genomförts för att belysa förskolornas förutsättningar att utveckla och anpassa arbetssätt och de sociala, pedagogiska och fysiska miljöerna efter behoven i barngrupperna. Under 2024 fortsätter utvecklingsarbetet med utgångspunkt i förra årets uppföljningsarbete. Prioriterat är att se över gemensamma rutiner och stödmaterial, förankra underlaget i förskolornas lokala utvecklingsarbete samt att anpassa stödorganisationens arbetssätt utifrån identifierade behov.

Barnens språkutveckling

Arbetet med barnens språkutveckling har haft en framskjuten plats i nämndens utvecklingsarbete de senaste åren. Arbetet fortsätter för att skapa en sammanhållen struktur för en övergripande samordning och uppföljning av huvudmannens insatser inom området. Som nämnts tidigare är språkfrämjande kompetensutveckling för den pedagogiska personalen ett sätt att möjliggöra för förskolorna att kunna arbeta likvärdigt med barnens språkutveckling. Dessa insatser prioriteras även 2024.

Kopplat till barns språkutveckling medverkar Malmö stad i ett treårigt nationellt forsknings- och utvecklingsprogram (FoU) i samarbete med Göteborgs universitet och tio andra kommuner. Detta syftar till att utveckla ny forskningsbaserad kunskap och att främja förskolans språkutvecklande arbete. I samverkan med Malmö universitet har ett gemensamt utvecklingsarbete inletts med fokus på Musik i förskolan. Samarbetet, som understryker musikens egenvärde i förskolan och musikens betydelse för att främja bland annat barns språkutveckling, kommer även detta att fortsätta 2024.

Förskolornas värdegrundsarbete

Barnkonventionen är en integrerad del av skollagen och förskolans läroplan och förskolans kompensatoriska uppdrag. Förskolenämndens arbete för ökad likvärdighet går hand i hand med stadens

arbete kring de mänskliga rättigheterna. Under 2023 påbörjades ett långsiktigt utvecklingsarbete i syfte att höja kvaliteten och likvärdigheten i förskolornas värdegrundsarbete med tyngdpunkten på kartläggning av förskolornas behov, förutsättningar och måluppfyllelse inom området. Under 2024 inriktas arbetet mot förutsättningar för styrning och ledning inom området och etablering av en hållbar och ändamålsenlig organisation för gemensam inriktning, prioritering och samordning av de övergripande stödinsatserna.

Förskolornas förebyggande och främjande arbete mot diskriminering och kränkande behandling, arbetet med barnrätt och prövning av barnets bästa samt arbete för att motverka hedersrelaterad problematik i förskolan är exempel på processer som på olika sätt kopplar till förskolornas värdegrundsarbete och som därmed kommer att vara centrala delar i det fortsatta arbetet.

Förskolenämndens prioritering ska bidra till förflyttning kopplat till följande kommunfullmäktigemål:

- Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor
- Malmö stad arbetar för att en större andel elever ska fullfölja en gymnasieutbildning
- Malmö stad arbetar för att staden ska bli fri från segregation
- Malmö stad arbetar för stärkt delaktighet och ökad social sammanhållning genom lokal utveckling samt goda och tillgängliga livsmiljöer i hela staden
- Malmö stad arbetar för att stärka det förebyggande arbetet och minska brottsligheten

Samverkan för likvärdiga uppväxtvillkor

Samverkan är avgörande i det fortsatta arbetet med likvärdiga förutsättningar och trygga uppväxtvillkor för Malmös barn och unga. Förebyggande och tidiga insatser behöver prioriteras och ges i sammanhang där barn befinner sig - i förskolan, skolan, inom socialtjänsten, i den öppna verksamheten och inom kultur och fritid. Den kommunala förskoleverksamheten når de allra flesta barnen och är genom sitt grunduppdrag i sig en kompensatorisk kraft i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Förskolenämndens prioriterade arbete med en likvärdig förskola är därmed en central del i stadens arbete med goda uppväxtvillkor. Arbetet förutsätter en nära samverkan i det dagliga arbetet mellan medarbetare på förskolor och kollegor i andra samhällsfunktioner.

Den andra delen av förskolenämndens insatser sker i bred samverkan för att kunna möta barn och familjer på andra arenor i staden. Förskolenämnden fortsätter att utveckla arbetet för fler barn i förskola utifrån kraven i skollagen. Nämndens inriktning är att vidareutveckla arbetet för att skapa en helhet så att det breda uppsökande arbetet och processen kring platserbjudanden gynnar varandra och bidrar till att fler barn börjar i förskolan. Utfallet från utvärderingen som genomförts visar att det inte är de särskilda platserbjudandena som gör skillnad utan snarare den samverkan som sker med civilsamhället.

Den breda uppsökande samverkan visar att det krävs ett långsiktigt relationsbyggande och tillitsbaserat arbetssätt för att nå fram till familjer vars barn inte deltar i förskoleverksamhet. Under 2024 fortsätter samarbetet med civilsamhället i form av förskolelotsar. Arbetet fokuserar på att nå ut till familjer i områden där inskrivningsgraden i förskola är lägre och bidrar på så sätt till stadens målsättningar att stärka den lokala utvecklingen i dessa områden. En uppföljning av pågående samverkansinsatser med arbetsmarknads- och socialnämnden samt en översyn av nya kontaktytor gentemot andra nämnder och aktörer kommer att göras under året.

Det förebyggande och främjande arbete som genomförs i familjecentralerna och öppna förskolor i nära samverkan med arbetsmarknads- och socialnämnden och Region Skånes verksamheter är av stor vikt för att fortsatt främja en god hälsa hos barnfamiljer. Genom samverkan mellan öppen förskola, barnavårdscentral, barnmorskemottagning samt socialtjänst kan familjer med behov av förebyggande och främjande insatser guidas vidare till rätt verksamhet. På öppna förskolan, som är anpassad för föräldrar och deras små barn, ligger fokus på barnet. Samtidigt erbjuds en social samvaro och ett stöd i föräldraskapet som är av särskilt stor betydelse för nyanlända och socioekonomiskt sårbara familjer. Barn i utsatthet är en prioriterad målgrupp och fortsatt samverkan med andra berörda kommunala nämnder och Region Skåne är avgörande i arbetet.

Svenska språket är nyckeln till integration och bidrar till att stärka familjers egenmakt och hälsa och delaktighet i samhället. Det ger även vårdnadshavare förutsättningar att stötta sina barn i deras språkutveckling och fortsatta skolgång. Under 2024 strävar förskolenämnden mot att även fortsättningsvis kunna erbjuda svenska för föräldralediga på de öppna förskolorna i samverkan med sfö och bildningsförbund.

Under året kommer förskolenämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden att medverka i SKR:s och regeringens satsning om att korta vägen till arbete för fler utrikesfödda kvinnor med små barn. Öppna förskolan bedöms vara en lämplig arena för att nå ut till kvinnorna som överenskommelsen avser.

Förskolenämndens arbete för alla barns rätt till trygga och goda uppväxtvillkor sker bland annat genom *Trygga barnet*, som är en samverkansmodell på individnivå för tidigt samordnat stöd. Genom gemensam styrning, struktur och tydlig samordning kan förskola, skola, socialtjänst och hälso- och sjukvård identifiera behov och ge barn och deras föräldrar samordnad hjälp och stöd i ett tidigt skede. Under 2024 utökas successivt modellen för samverkan till cirka 30 deltagande förskolor i åtta förskoleområden.

Förskolenämndens prioritering ska bidra till förflyttning kopplat till följande kommunfullmäktigemål:

- Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor
- Malmö stad arbetar för att en större andel elever ska fullfölja en gymnasieutbildning
- Malmö stad arbetar för att staden ska bli fri från segregation
- Malmö stad arbetar för stärkt delaktighet och ökad social sammanhållning genom lokal utveckling samt goda och tillgängliga livsmiljöer i hela staden
- Malmö stad arbetar för att stärka det förebyggande arbetet och minska brottsligheten

Plan för ekonomin

Kommunens nämnder och styrelser har ansvar för sin ekonomi inom de ekonomiska ramar som fastställs av kommunfullmäktige. För förskolenämnden styr skollagen och skolförordningens bestämmelser hur bidrag till fristående förskolor och enskild pedagogisk omsorg ska fördelas. Det framgår i skolförordningen att bidraget till enskilda huvudmän ska bestämmas efter samma grunder som kommunen använder för den egna verksamheten.

Enligt Malmö stads budget 2024 har nämndernas ramar jämfört med budget 2023 räknats upp för ökade kostnader med 3,7 procent. Nämnderna har därutöver ålagt ett krav på effektiviseringar där förskolenämndens del uppgår till 1 procent. Vägledande ska vara att energieffektiviseringar, minskad administration och samnyttjande av lokaler ska komma före effektiviseringsåtgärder som direkt påverkar personal som jobbar nära Malmöborna. Att värna verksamheten närmast barnen har varit en central utgångspunkt i arbetet med förskolenämndens budget för 2024.

Efter förskolenämndens återremiss av nämndsbudget 2024, 2023-12-13 (§173), har plan för ekonomi kompletterats med avsnittet *Hantering av kommunfullmäktiges effektiviseringskrav*.

Volymer

Malmö stads befolkningsprognos utgör grunden för bedömningen av antalet barn som förväntas efterfråga plats i förskola och pedagogisk omsorg kommande år.

Volymer	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024	Förändring från budget 2023 till 2024
Antal barn i befolkningen 1-5 år	22 049	22 160	21 780	-269
Andel barn i förskoleverksamhet	88,8 %	89,1 %	89,1 %	0,3 %
Antal placerade barn	19 590	19 755	19 406	-184
Omräkning heltidsplatser	99,1 %	99,1 %	99,1 %	0,0 %
Totalt antal heltidsplatser	19 414	19 578	19 231	-183

Utifrån den beslutade befolkningsprognosen är kommunbidragstilldelningen baserad på 269 färre antal barn än 2023. Andelen barn i befolkningen med förskoleplats, i både kommunal och fristående verksamhet, har det senaste åren legat på samma nivå. Det innebär att knappt 90 procent av befolkningen i åldersgruppen 1-5 år har en plats inom förskoleverksamheten. Andelen barn med förskoleplats varierar inom åldersgrupperna 1-5 år och är högre för de äldre barnen.

För 2024 budgeterar nämnden 19 231 heltidsplatser i genomsnitt under året, vilket är 183 färre heltidsplatser än budget 2023. Bedömningen är att andelen barn i förskola som har en heltidsplats kommer att vara densamma som tidigare år.

Antal heltidsplatser	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024	Förändring från budget 2023 till 2024
Kommunal verksamhet	15 928	16 157	16 014	86
Försäljning kommunal verksamhet	-20	-19	-20	0
Köp av andra kommuner	45	36	45	0
Fristående verksamhet i Malmö	3 331	3 283	3 062	-269
Fristående verksamhet utanför Malmö	130	121	130	0
Totalt antal heltidsplatser	19 414	19 578	19 231	-183

Budgeterade heltidsplatser fördelas mellan kommunal och fristående verksamhet. Andelen platser inom fristående verksamhet bedöms minska till 2024. Det beror främst på att ett antal fristående enheter har avvecklat sin verksamhet under 2023.

Bedömningen är att cirka 16,7 procent av alla platser kommer att finnas i fristående förskolor eller enskild pedagogisk omsorg, vilket är en lägre andel än 2023.

Intäkter och kostnader

Intäkter

Medel för finansiering av den löpande verksamheten erhåller nämnden i form av kommunbidrag, vilket beslutas av kommunfullmäktige. Det ekonomiska ansvaret innebär att nämndernas nettokostnader inte får överskrida tilldelat kommunbidrag.

Kommunbidrag	Mnkr
Kommunbidrag nämndsbudget 2023	3 087,2
Kommunbidragsjustering	13,8
Bas kommunbidrag 2024	3 100,9
Utrymme för kostnadsökningar 3,7 %	114,2
Effektivisering 1 %	-31,6
Demografieffekt baserad på befolkningsprognos	-37,7
Övrig intäkt	9,0
Kommunbidrag nämndsbudget 2024	3 154,8
Ökning 2023-2024	67,7
Procentuell ökning av kommunbidrag	2,2 %

Utifrån kommunbidragsramen 2023 justeras nämndens ram för högre eller lägre kostnader. En höjning av personalomkostnadspålägget (PO-pålägget) i enlighet med uppgifter från Sveriges kommuner och regioner (SKR) innebär att personalkostnaderna beräknas öka med sammanlagt cirka 19,1 mnkr. I det sammantagna PO-pålägget ingår dels de arbetsgivaravgifter som bestäms av riksdagen (lagstadgade sociala avgifter), dels de avgifter som bestäms i kollektivavtal mellan SKR och fackföreningarna inom offentlig sektor (till försäkringar och avtalspensioner). Anledningen till höjningen för 2024 är dels ökade kostnader för kollektivavtalad pension, dels ett ökat prisbasbelopp och andra faktorer som leder till högre kostnader för den förmånsbestämda pensionen. Nämndens kompensation i kommunbidraget motsvarar förskoleförvaltningens ökade kostnader för PO-pålägget om cirka 19,1 mnkr.

Nämnden ska enligt skollagens bestämmelser om bidrag på lika villkor betala ut bidrag till fristående huvudmän. Då ersättningen hanteras inom ramen för kommunbidraget ska nämnden betala ut cirka 3,2 mnkr till fristående huvudmän. Nämndens kostnader för högre PO-pålägg är cirka 3,8 mnkr mer än vad kompensation i kommunbidraget är vilket betyder att de ökade kostnaderna inte täcks fullt ut.

Enligt beslut i kommunfullmäktige (2022-09-01, §196) införs från och med 2024 en internhyresmodell som speglar hyresobjektens självkostnad avseende stadens egenägda lokaler. Den nya modellen för internhyressättning blir likvärdig för samtliga lokalnyttjare och hyran speglar tydligare hyresobjektens självkostnad. Detta innebär en förändring i nämndernas internhyra vilket justeras i kommunbidraget till 2024. För förskolenämndens del innebär det ett lägre kommunbidrag med cirka 5,3 mnkr.

Jämfört med budget 2023 har nämndens kommunbidragsram räknats upp med 3,7 procent för ökade kostnader vilket motsvarar 114,2 mnkr. Det är i enlighet med SKR:s sammanvägda bedömning av timlöneökningar och konsumentprisindex (KPI). Förskolenämnden har ålagts ett effektiviseringskrav motsvarande 31,6 mnkr. Samtidigt minskas kommunbidraget med 37,7 mnkr då befolkningen jämfört

med nämndsbudget 2023 prognostiseras bli lägre. Utöver ovan nämnda förändringar förstärks nämndens kommunbidrag med 9,0 mnkr avseende ökade måltidskostnader.

Förskolenämndens totala kommunbidragsram för 2024 uppgår till 3 154,8 mnkr. Sammantaget ökar kommunbidraget med 67,7 mnkr.

Intäkter, i mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Andel av total	Förändring i mnkr	Förändring i %
Kommunbidrag	3 087,2	3 154,8	93,6 %	67,7	2,2 %
Statsbidrag	183,8	179,9	5,3 %	-3,9	-2,1 %
Ersättning av mervärdesskatt	34,1	31,9	0,9 %	-2,2	-6,5 %
Försäljning av plats annan kommun	3,0	3,1	0,1 %	0,0	0,6 %
Övriga intäkter	2,4	2,4	0,1 %	0,0	0,0 %
Total summa	3 310,5	3 372,1	100,0 %	61,6	1,9 %

Utöver kommunbidrag har förskolenämnden andra intäkter. Intäkter från statsbidrag uppgår till totalt 179,9 mnkr. Av statsbidragsintäkterna är den största delen statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder, vilket motsvarar cirka 127,1 mnkr. Resterande del av intäkterna består av statsbidrag för maxtaxa, OB-verksamhet, flyktingmottagande samt ersättning för asylsökande barn i förskola.

Malmö stad använder sig av maxtaxa avseende barnomsorgsavgifter. Hur mycket hushållet maximalt ska betala för att ha sitt barn i förskola eller pedagogisk omsorg baseras på en procentsats av hushållets samlade inkomst upp till ett inkomsttak. Inkomsttaket räknas årligen fram av Skolverket. Statsbidraget används som kompensation för maxtaxan och minskar årligen i takt med att inkomsterna förväntas öka.

Fristående verksamheter kompenseras vid utbetalning från kommunen med ett tillägg om sex procent på grundbeloppet då de saknar möjlighet att dra av kostnaderna för mervärdesskatt. Nämnden ansöker med anledning av detta om ersättning från staten, en intäkt som budgeteras till 31,9 mnkr.

Barn från andra kommuner som går i kommunal förskola i Malmö innebär 3,1 mnkr i budgeterade intäkter. I budgeten ingår också resurser med 2,4 mnkr avseende förskolans andel av Gröna skolgårdar samt för värdegrundsarbete.

De totala intäkterna riktade till förskolenämnden uppgår därmed till 3 372,1 mnkr.

Kostnader

Innan beräkning av grundbelopp till de fristående och kommunala verksamheterna, som sker enligt nämndens resursfördelningsmodell, dras vissa kostnader av från ovanstående intäkter.

Lokalkostnader, i mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Andel av total	Förändring i mnkr	Förändring i %
Hyror	394,4	418,1	73,7 %	23,7	6,0 %
Lokalvård	64,7	70,3	12,4 %	5,6	8,7 %
El	19,8	20,4	3,6 %	0,5	2,7 %
Övriga driftkostnader	33,4	33,5	5,9 %	0,1	0,3 %
Kapitalkostnader	24,7	24,8	4,4 %	0,1	0,4 %
Total summa	537,0	567,0	100,0 %	30,0	5,6 %

Lokalkostnaderna för de kommunala förskolorna och den kommunala pedagogiska omsorgen budgeteras till 567,0 mnkr. I beloppet ingår kostnader för hyra, lokalvård, vaktmästeri, el, kapital och löpande

underhåll. På raden för hyror ingår en lägre kostnad för internhyror som motsvarar kommunbidragsjusteringen på 5,3 mnkr. Lokalkostnaderna ökar med 30,0 mnkr jämfört med 2023 års budget. Till viss del beror det på de tre nya förskolor som färdigställs under året. Ytterligare en anledning till de ökade lokalkostnaderna är högre hyror som en följd av den höga inflationen. Detta för att bashyran på nämndens befintliga hyreskontrakt justeras efter oktober månads konsumentprisindex (KPI). Kostnader för lokalvård väntas öka med 5,6 mnkr kommande år. Kostnader för elförbrukning förväntas vara i stort sett oförändrade jämfört med föregående år.

Kostnader, i mnkr	Budget 2023	Budget 2024	Andel av total	Förändring i mnkr	Förändring i %
Lokalkostnader kommunal verksamhet	537,0	567,0	16,8 %	30,0	5,6 %
Lokalkostnadsersättning fristående verksamhet	104,4	108,7	3,2 %	4,3	4,1 %
Tilläggsbelopp, transporter och specialverksamheter	61,8	60,3	1,8 %	-1,5	-2,5 %
Familjecentraler, öppna förskolor, uppsökande verksamhet	25,2	25,6	0,8 %	0,5	1,9 %
Nämnd	2,1	2,1	0,1 %	0,0	0,0 %
Insatser riktade statsbidrag	130,5	127,1	3,8 %	-3,4	-2,6 %
Myndighetsutövning och administration	181,4	185,2	5,5 %	3,8	2,1 %
Ersättning administration och mervärdesskatt fristående	45,5	43,8	1,3 %	-1,6	-3,6 %
Ersättning för verksamhet i annan kommun	6,9	7,1	0,2 %	0,2	2,9 %
Kostnader innan resursfördelning	1 094,8	1 127,0	33,4 %	32,2	2,9 %
Att resursfördela kommunal verksamhet	1 820,1	1 872,0	55,5 %	51,9	2,9 %
Att resursfördela fristående verksamhet	395,5	373,1	11,1 %	-22,4	-5,7 %
Belopp till resursfördelning	2 215,6	2 245,1	66,6 %	29,5	1,3 %
Total summa	3 310,4	3 372,1	100,0 %	61,7	1,9 %

Fristående verksamheter erhåller en ersättning som motsvarar kommunens genomsnittliga lokalkostnad på 35 434 kronor per plats. Denna kostnad budgeteras till totalt 108,7 mnkr.

Budgeten för tilläggsbelopp, förskoletransporter samt specialverksamheter uppgår till 60,3 mnkr för kommunala och fristående verksamheter. Till följd av lägre barnantal minskar kostnaden med 1,5 mnkr jämfört med budget 2023.

För familjecentraler och öppna förskolor budgeteras 25,6 mnkr. Detta inkluderar arbetet med uppsökande verksamhet och för att fler barn ska få ta del av Malmös naturmiljöer.

Kostnader för myndighetsutövning och administration, inklusive kostnader för administrativa lokaler, budgeteras till 185,2 mnkr. Vidare innebär det högre PO-pålägget högre personalkostnader, vilket nämnden delvis fått kompensation för.

En grundläggande princip i förskolenämndens arbete är att kontinuerligt väga behovet av stödresurser mot behoven i verksamheten. För att kunna fördela resurserna till verksamheten närmast barnen i så hög utsträckning som möjligt och därmed stärka förutsättningarna för ökad kvalitet och likvärdighet krävs ett aktivt arbete för att anpassa storlek på administration och stödresurser. Inför 2024 innebär detta att beloppen att resursfördela till verksamheterna blir högre. Hur detta påverkar förutsättningarna för stödet

till verksamhet och nämnd kommer kontinuerligt att följas.

Det pågående arbetet kring en modern systemmiljö är omfattande med flera olika aspekter samt kräver personella resurser. Effektiviseringar förväntas på sikt ske i form av högre kvalitet och stärkt informationssäkerhet.

Nämnden avsätter 127,1 mnkr för insatser som avser statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder. Kommunerna kan använda bidraget för insatser både inom kommunala och fristående förskolor. Förskolenämnden beslutar om principerna för fördelning till fristående huvudmän i ett separat ärende. Statsbidragen för maxtaxa, OB-verksamhet, flyktmottagande samt ersättning för asylsökande barn i förskola ingår i grundbeloppet till kommunala och fristående förskolor.

Fristående verksamheter erhåller utöver grundbeloppet ersättning för administration och mervärdesskatt. Kostnaden för detta budgeteras separat innan utrymmet för grundbelopp till kommunala och fristående verksamheter kan beräknas. Kostnaden för detta budgeteras 2024 till 43,8 mnkr.

För Malmöbarn som går i förskola eller pedagogisk omsorg i annan kommun beräknas kostnaden uppgå till 7,1 mnkr.

Grundbelopp

Förskolenämndens resursfördelningsmodell syftar till att ge huvudmän möjlighet att erbjuda en likvärdig förskola av god kvalitet. I modellen regleras fördelning av grundbeloppet i form av grundersättning, strukturersättning samt ersättning för lokalkostnader. Därutöver erhåller fristående verksamheter ersättning för administrativa kostnader och mervärdesskatt. Vad som mer ingående styr ersättningen som en förskola eller pedagogisk verksamhet får per barn beskrivs i bilaga *Regler för ersättning till kommunala och fristående förskolor och pedagogisk omsorg*. Fördelning av ersättning på enhetsnivå finns i bilaga *Grundbelopp till förskolor och pedagogisk omsorg 2024*.

Återstående belopp att resursfördela uppgår till 2 245,1 mnkr. Detta belopp fördelas på de 19 231 heltidsplatser som budgeteras i kommunal verksamhet samt i fristående förskoleverksamhet och enskild pedagogisk omsorg. Beloppet fördelas enligt resursfördelningsmodellen och viktas utifrån ålderskategori och om barnet har en hel- eller deltidsp plats. Se bilaga *Specifikation av grundbelopp 2024* för en mer detaljerad beräkning

Specifikation av grundbelopp, i kr	Budget 2023	Budget 2024	Förändring i kr	Förändring i %
Grundersättning (genomsnitt)*	109 699	112 221	2 522	2,3 %

Fristående förskola				
Lokalkostnadsersättning fristående förskola	33 740	35 434	1 694	5,0 %
Totalt per plats i fristående förskola	143 439	147 655	4 216	2,9 %
Enskild pedagogisk omsorg				
Lokalkostnadsersättning enskild pedagogisk omsorg	6 533	6 533	0	0 %
Totalt per plats i enskild pedagogisk omsorg	116 232	118 754	2 522	2,2 %
*) Grundersättningen är beräknad som ett viktat genomsnitt av ersättningen för yngre och äldre barn och är samma för alla huvudmän				

År 2024 ökar den genomsnittliga grundersättningen med 2 522 kr per plats, eller 2,3 procent, jämfört med budgeten för 2023.

De fristående förskolorna erhåller en ökad lokalkostnadsersättning om 1 694 kr per plats. För de fristående förskolorna blir den sammantagna ersättningen totalt 2,9 procent högre jämfört med 2023. Lokalkostnadsersättningen per plats till fristående förskolor ökar på grund av att de kommunala förskolornas lokalkostnader ökar.

Den kommunala och enskilda pedagogiska omsorgen får en ökad grundersättning. Detta med 2,3 procent jämfört med föregående år. Lokalkostnadsersättningen är oförändrad jämfört med 2023. För den enskilda pedagogiska omsorgen innebär detta att den sammantagna ersättningen ökar med 2,2 procent.

Strukturersättningen i Malmös resursfördelningsmodell är viktad efter socioekonomiska faktorer och beror på hur förskolans vårdnadshavare svarar mot ett antal förklaringsvariabler. Totalt fördelas 89,8 mnkr i strukturersättning, vilket motsvarar fyra procent av det totala grundbeloppet. För både kommunal och fristående verksamhet beslutas storleken på varje enhets specifika strukturersättning beroende på avläsningen av inskrivna barn i september 2023, vilket gäller för år 2024.

Budget för kommunala förskolor

Nämnden fördelar inom sitt ansvarsområde som huvudman för de kommunala förskolorna resurser utefter verksamhetens behov och förutsättningar.

Utöver den ovan redovisade grundersättningen tillkommer statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder motsvarande 113,1 mnkr. Merparten av statsbidraget, 86 mnkr, budgeteras som en intäkt för de kommunala förskolorna, vilket motsvarar 5 375 kr per plats. Statsbidraget kan användas till att sträva efter att barngrupperna har en storlek som överensstämmer med Skolverkets riktmärke för barngruppernas storlek i förskolan, att bibehålla eller rekrytera personal i förskolan samt till kompetensutveckling för förskollärare och annan personal som arbetar i barngrupper i förskolan. Rektorer gör bedömningar om användningen utifrån kunskap om förskolornas förutsättningar och barnens behov.

En del av statsbidraget, motsvarande 10 mnkr, används till att stärka upp bemanningsenheten som kan stödja verksamheten i samband med den språkfrämjande kompetensutvecklingen. Resterande del av statsbidraget används till att finansiera kompetensteam och insatser inom det språkutvecklande arbetet kring barnens lärande och utveckling.

Utöver statsbidraget för kvalitetshöjande åtgärder tillkommer intäkter för medarbetare som innefattas av statsbidraget Lärarlönelyftet, intäkter som består av arbetsmarknadspolitiska åtgärder samt fondmedel. Dessa intäkter varierar mellan olika enheter.

De kommunala enheterna erhåller även intäkter för barnomsorgsavgifter. Dessa intäkter budgeteras till totalt 184,0 mnkr och motsvarar 11 500 kr per plats. I jämförelse med föregående års budget är det en ökning med cirka 20 mnkr. Det beror till viss del på att de maximala avgiftsnivåerna justeras upp av Skolverket som en följd av ett höjt inkomsttak. Även de årliga avgiftskontrollerna, som görs för att säkerställa att rätt barnomsorgsavgifter debiterats, bidrar till att rätt avgift betalas redan innevarande år. De fristående verksamheterna erhåller barnomsorgsavgifter direkt från vårdnadshavarna.

Likvärdighetsresurser finansieras gemensamt men fördelas efter behov. Dessa innefattar bemanningsenheten och enheten för pedagogisk utveckling. Det förändringsarbete som genomförts kopplat till dessa enheter har lett till synergieffekter med lägre kostnader som följd. Vidare finansieras vissa verksamhetskostnader gemensamt av alla utbildningsområden, till exempel försäkringar, licenser och Pedagogisk Inspiration (PI). De gemensamma kostnaderna uppgår till 8 825 kr per plats för 2024, vilket är en minskning med 1 498 kr jämfört med budget 2023.

Varje utbildningsområde har, utöver kostnaderna som finansieras gemensamt, områdescentrala kostnader för lokala ledningsgrupper. I de lokala ledningsgrupperna ingår rektor, biträdande rektor och förste förskollärare. Dessa kostnader beslutar respektive utbildningschef om utifrån sin organisering och behov i området.

De gemensamma och områdescentrala kostnaderna uppgår till totalt 328,4 mnkr, vilket i genomsnitt

motsvarar 20 409 kr per plats.

Intäkter och kostnader för en genomsnittlig kommunal förskola framgår av nedanstående tabell.

Intäkter och kostnader kommunal förskola	Budget 2023, i kr per plats	Budget 2024, i kr per plats	Andel	Förändring i kr	Förändring i %
Grundersättning	109 699	112 221	83,7 %	2 522	2,3 %
Strukturersättning (genomsnitt)	4 855	4 951	3,7 %	96	2,0 %
Intäkter från barnomsorgsavgifter	10 320	11 500	8,6 %	1 180	11,4 %
Statsbidrag för kvalitetshöjande åtgärder	5 530	5 375	4,0 %	-155	-2,8 %
Summa intäkter	130 404	134 047	100,0 %	3 643	2,8 %
Gemensamma kostnader	-10 323	-8 825	43,2 %	1 498	-14,5 %
Områdescentrala kostnader (genomsnitt)	-11 215	-11 584	56,8 %	-369	3,3 %
Summa kostnader	-21 538	-20 409	100,0 %	1 129	-5,2 %
Totalt kommunal förskola	108 866	113 638	100,0 %	4 772	4,4 %

De kommunala förskolorna lägger efter denna fördelning sina detaljbudgetar. Merparten av förskolornas kostnader är personalkostnader där bland annat det högre PO-pålägget innebär kostnadsökningar kommande år. Vidare ser nämnden även ökade kostnader för måltider och material som också finansieras av respektive förskola. För de kommunala förskolorna ökar intäkterna per plats med 4,4 procent. Det ska ställas i relation till Malmö stads budget för 2024 där en sammanvägd bedömning om förväntade kostnadsökningar görs om 3,7 procent.

Hantering av kommunfullmäktiges effektiviseringskrav

Inför 2024 kan nämnden hantera det av kommunfullmäktige ålagda effektiviseringskravet främst genom att begränsa kostnadsökningen innan resursfördelning av grundbelopp samt i form av ökade intäkter från barnomsorgsavgifter och lägre gemensamma kostnader för de kommunala förskolorna.

I avsnittet om intäkter och kostnader redovisas fördelningen av nämndens kostnader innan resursfördelning av grundbelopp. Merparten av de olika kostnadsslagen understiger det utrymme för kostnadsökningar som kommunfullmäktige prognostiserar till 3,7 procent. Anpassningar sker inom myndighetsutövning och administration vilket delvis bidrar till att möta effektiviseringskravet. Detta innefattar förändrade arbetssätt inom det administrativa stödet.

Förskolenämnden som kommunal huvudman har utöver kommunbidrag andra intäkter så som riktade statsbidrag, intäkter från barnomsorgsavgifter och andra bidrag som lärarlönelyftet. Dessa intäkter ansvarar fristående huvudmän själva för. Den förhållandevis stora intäktsökningen av barnomsorgsavgifter bidrar också till att möta effektiviseringskravet.

De kostnader som finansieras gemensamt av de kommunala förskolorna är inför 2024 lägre än föregående år. Detta bedöms vara en effekt av de senaste årens förändringsarbete inom förskoleförvaltningen och bidrar till att möta effektiviseringskravet.

Ovanstående beskrivning av hantering av kommunfullmäktiges effektiviseringskrav med intäktsökningar och lägre kostnadsökningar möjliggör bibehållna ekonomiska förutsättningar för förskolorna och annan pedagogisk verksamhet 2024 jämfört med föregående års budget.

Resultaträkning

Personalkostnaderna ökar i jämförelse med budget och prognos 2023 som en följd av löneökningar. Det högre PO-pålägget innebär också ökade kostnader.

Interna transaktioner budgeteras till 2 646 mnkr och ingår i raderna Övriga intäkter samt Övriga kostnader. Ett högre grundbelopp jämfört med budget 2023 får till följd att Övriga kostnader ökar.

Tkr	Budget 2023	Prognos 2023	Budget 2024	Förändring från prognos 2023 till budget 2024	Förändring från budget 2023 till budget 2024
Bidrag	230 507	242 127	223 544	-18 583	-6 963
Övriga intäkter	2 742 256	2 803 363	2 852 083	48 720	109 827
Totala intäkter	2 972 763	3 045 490	3 075 627	30 137	102 864
Lönekostnader	-1 490 635	-1 505 191	-1 542 913	-37 722	-52 278
PO-Pålägg	-663 023	-670 204	-705 570	-35 366	-42 547
Övriga personalkostnader	-995	-995	673	1 668	1 668
Totala personalkostnader	-2 154 653	-2 176 390	-2 247 810	-71 420	-93 157
Lokal- och markhyror	-416 421	-380 327	-403 464	-23 137	12 957
Övriga kostnader	-3 468 137	-3 502 967	-3 512 896	-9 929	-44 759
Avskrivningar	-25 835	-58 496	-59 176	-680	-33 341
Totala övriga kostnader	-3 910 393	-3 941 790	-3 975 536	-33 746	-65 143
Nettokostnad exkl. finansnetto	-3 092 283	-3 072 690	-3 147 719	-75 029	-55 436
Kommunbidrag	3 095 114	3 095 114	3 154 818	59 704	59 704
Finansiella intäkter	0	0	0	0	0
Finansiella kostnader	-2 831	-8 424	-7 099	1 325	-4 268
Resultat	0	14 000	0	-14 000	0
Nettokostnad	-3 095 114	-3 081 114	-3 154 818	-73 704	-59 704

Investeringsram

Typ av investering	Prognos 2023	Budget 2024	Förändring
Inventarier i samband med nybyggnation	7 500	10 500	3 000
Förbättringar i inne- och utemiljö på befintliga förskolor	12 000	8 700	-3 300
Säkerhet	7 500	8 800	1 300
Utbildningsområden	2 000	2 000	0
Summa	29 000	30 000	1 000

Nämndsbudgeten ska baseras på investeringsramar enligt budgetbeslut i kommunfullmäktige. Nämndens investeringsram uppgår för 2024 till 30 mnkr.

Av investeringsramen avsätts 10,5 mnkr till investeringar i samband med nybyggnation. Under 2024 är det de tre förskolorna Glasblåsaren, Hermodsdalsparken och Stensjön som färdigställs. 17,5 mnkr av

investeringsramen investeras i redan befintliga förskolor. Av detta belopp anslås 8,7 mnkr till planerade förbättringar i inne- och utemiljön. För en förbättrad kvalitet och en trygg och säker miljö i förskolor avsätts 8,8 mnkr till åtgärder avseende säkerhet.

Resterande 2 mnkr för 2024 tilldelas utbildningsområdena med 0,5 mnkr vardera.